

De Wet Controle Valutaverkeer en Transactiekantoren (WCVT) en de bevoegdheid van de kortgedingrechter

Dit artikel was in eerste instantie bedoeld voor het Surinaams Juristenblad. Vanwege de impact van het vonnis in de kortgedingzaak over de Wet houdende regels met betrekking tot verdere ordening van valutatransacties en het valutaverkeer (WCVT) op de koers van vreemde valuta en op de totale Surinaamse samenleving, heb ik zowel de titel als de inhoud aangepast zodat het zoveel als mogelijk ook voor de gewone lezer begrijpelijk is.

De WCVT is bij Staatsbesluit 2020 no. 73 gepubliceerd. Deze wet heeft veel stof doen opwaaien in (politiek) Suriname maar had als belangrijkste resultaat dat de koers voor vreemde valuta gestadig omlaagging. Tot heden wordt op politieke podia door zowel de coalitie als de oppositie naar dit positief effect van deze wet op de valutakoersen verwezen.

Een groep assembleeleden heeft, bemoedigd door een deel van het bedrijfsleven, een rechtszaak tegen de staat Suriname aangespannen en deze wet aangevallen. Bij vonnis (SRU-K1-2020-7) heeft de Kantonrechter de toepassing c.q. verbindendheid dan wel de rechtskracht van de WCVT opgeschort. De koers die vanwege de WCVT tot SRD. 8, = voor de Amerikaanse Dollar daalde, is mede door dit vonnis wederom op hol geslagen en heeft een grotere negatieve invloed op de financieel economische positie van de burger gecreëerd. Heden ten dage is de koers totaal losgeslagen en schijnt de overheid geen pasklaar antwoord te hebben om deze in toom te houden. Ondertussen de "magische" grens van SRD. 35 voor 1 Amerikaanse Dollar gepasseerd.

In dit artikel bespreek ik dit vonnis en wordt met behulp van Nederlandse en Surinaamse jurisprudentie de vraag beantwoord of de rechter in kortgeding bevoegd is de nietigverklaring van een wettelijke regeling te bevelen of te gelasten. Daarnaast of de rechter in kortgeding bevoegd is die voorzieningen te geven die tot gevolg kunnen hebben dat de betreffende wettelijke regeling tijdelijk of definitief van haar rechtskracht wordt beroofd.

De bevoegdheid van kantonrechter in kortgeding

In tegenstelling tot wat geldt in een gewone procedure, beslist het vonnis in Kortgeding geen rechtsstrijd. De **taak** van de kortgedingrechter is op te treden in afwachting van een definitieve beslissing, als ter voorkoming van een groot nadeel voor een der partijen een directe voorziening moet worden getroffen, die geen uitstel kan leiden. De beslissingen van de Kortgedingrechter zijn ten dele ordemaatregelen, mede gericht op de doelmatigheid. Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen de taak en de bevoegdheid van de kortgedingrechter. Daarnaast moet de vraag naar de formele bevoegdheid van de kortgedingrechter onderscheiden worden van de vraag of hij de voorlopige maatregel zoals gevraagd op grond van de wet **mag** geven. In dit laatste geval zegt men ook, in oneigenlijke zin, dat de kortgedingrechter niet bevoegd is de gevraagde voorziening te bevelen.

Verwijzen naar de gewone rechtspleging

Artikel 228 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv). stelt: "Indien aan de kantonrechter blijkt, dat de zaak zonder groot of onherstelbaar nadeel uitstel gedooft, of dat zij niet vatbaar is om in het kort geding genoegzaam te worden toegelicht, verwijst hij partijen naar de gewone wijze van rechtspleging". De kortgedingrechter zal in het algemeen hiertoe slechts in uiterste noodzaak overgaan en hij zal trachten zich een oordeel te vormen over de juridische en feitelijke merites van de zaak, al zijn deze ingewikkeld. De rechter in kortgeding zal alvorens een vordering te kunnen toewijzen, zich ervan moeten vergewissen of de bij artikel 228 Rv. opgesomde beletselen tegen het treffen van een onverwijld voorziening zich voordoen.

Weigeren van een voorziening.

Ingewikkeldheid waarbij rechtsvraag zich niet leent voor behandeling in kortgeding

In de zaak (8 januari 1965, NJ 1965 /162, met noot P. H. Smits) heeft het Hof Amsterdam een gevraagde voorziening geweigerd omdat de beantwoording van de rechtsvraag zich niet leende voor behandeling in

kortgeding, daar een onderzoek nodig zou zijn naar ingewikkelde problemen van in hoofdzaak economische aard die in kortgeding niet genoegzaam kunnen worden onderzocht. De Hoge Raad heeft deze uitspraak gesanctioneerd daarbij overwegende *dat de aard van het kortgeding medebrengt dat de rechter, indien hij van oordeel is dat binnen het kader van behandeling in kortgeding hij zich het voor het geven van een verantwoorde beslissing juiste inzicht niet kan verschaffen, of de gevolgen van een door hem gegeven beslissing niet voldoende kan overzien, de vrijheid moet hebben om op die grond de gevraagde voorziening te weigeren*. Hij mag dit ambtshalve doen ook al is het verweer niet door een partij opgeworpen. Reeds in 1938 had de Hoge Raad geoordeeld (27 januari 1938, NJ 1938/976) dat de rechter in Kort Geding alvorens een vordering te kunnen toewijzen, zich ervan moeten vergewissen of de bij artikel 291 Rv Nederland (art. 228 Rv Suriname) opgesomde beletselen tegen het treffen van een onverwijlde voorziening zich voordoen.

Ingewikkeldheid vanwege sociaaleconomische of politiek inslag

Vraagstukken van sociaal - economische of politieke inslag kunnen ook leiden tot ingewikkeldheid. Zo oordeelde de president Den Haag (10 februari 1966, NJ 1966/148, staking in de aardewerkindustrie), dat hij zich moet onthouden van een beslissing, indien hij zich daarbij geplaatst ziet voor vraagstukken met sociaal – economische of politieke inslag, waaromtrent hij, mede door het hem gegeven tijdsbestek, bezwaarlijk de heersende rechtsovertuiging kan vinden. De Surinaamse kortgedingrechter bevestigde deze ingezette lijn en gebruikte dit arrest om zijn oordeel in de navolgende zaak te vormen. In de zaak Surinaamse Cultuur Maatschappij N.V. vs. Suriname, Kantonrechter 1e Kanton 21 augustus 1972 (van der Geld) Griffie no. 2088/1977 oordeelde de kortgedingrechter als volgt;

“dat naar ons voorlopig oordeel er zich zeker gevallen kunnen voordoen, dat de rechter in kort geding geroepen is de juistheid, redelijkheid of billijkheid van een bepaalde bestuurshandeling te onderzoeken. Doch een op rechtsgeldige wijze tot stand gekomen wettelijke regeling, zowel naar de aard als wezen, verschilt van een bestuurshandeling van een gezagsorgaan aangezien de wettelijke regels bestemd zijn om bindende regels te geven tegenover de burgers van een bepaalde gemeenschap’.

“dat de sociaal - economische orde in een bepaald land (lees Suriname) het in een voortdurende stijging van kosten van levensonderhoud, lonen en diensten het noodzakelijk maakt, dat de overheid, die geroepen is de stijging van de kosten van levensonderhoud af te remmen of te beteugelen in staat moet zijn, door het hanteren van bepaalde instrumenten op social – economisch gebied om regulerend op te treden, mede gelet op het gevaar voor inflatie”.

De Kantonrechter overweegt verder; “dat in de Verenigde Staten van Amerika in 1971 de overheid tot totale bevriezing van lonen en prijzen is overgegaan in verband met het optreden van storende factoren op bedrijfseconomisch en monetair gebied;

Dat op grond van het voorgaande, - daargelaten het feit, dat naar ons voorlopig oordeel de Rechter in Kortgeding in het algemeen niet bevoegd is de nietigverklaring van een wettelijke regeling te bevelen of te gelasten – de buitenwerkstelling of schorsing van c.q. opschorting van de door eisers gevorderde voorzieningen, welke voorzieningen tot gevolg kunnen hebben dat de betreffende wettelijke regeling tijdelijk of definitief van haar rechtskracht wordt beroofd naar ons voorlopig oordeel zo dermate ingrijpend zijn en zich niet lenen voor een voorziening bij voorraad, aangezien dergelijke voorzieningen de sociaal economische orde in ons land dermate zou kunnen verstoren, dat ongebreidelde prijsstijging van goederen en diensten met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid verwachtbaar is”. De kantonrechter heeft zich bij het wijzen van dit vonnis laten leiden door het boek aan de hand van mr. Dr. Schenk: Het Kort Geding en zijn toepassing in Nederland, pag. 74 en de daarbij aangehaalde rechtspraak);

De kortgedingzaak inzake de WCVT (SRU-K1-2020-7) is in juridisch – en maatschappelijk opzicht voldoende vergelijkbaar met de hierboven aangehaalde jurisprudentie. In de recente rechtswetenschap zijn de opvattingen over de bevoegdheid van de kortgedingrechter niet veranderd. Bij ingewikkelde vraagstukken van sociaal - economische of politieke inslag dient de kortgedingrechter zich te onthouden van een beslissing. De rechter in Kortgeding is in het algemeen niet bevoegd de nietigverklaring van een wettelijke regeling te bevelen of te gelasten welke voorzieningen tot gevolg kunnen hebben dat de

betreffende wettelijke regeling tijdelijk of definitief van haar rechtskracht wordt beroofd. Dit vonnis kan niet in stand blijven tenzij het Hof van Justitie nu een andere mening heeft.

Delano P. A. Landvreugd
advocaat